

Департамент освіти і науки
Виконавчого органу Київської міської ради
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Інститут післядипломної освіти

**Завдання II (районного) етапу
XXV Міжнародного конкурсу
з української мови імені Петра Яцика
2024/2025 н. р.**

10 клас

Прочитайте текст "5 цікавих фактів про українську мову" і виконайте завдання 1–4 до нього

(1)Відповідно до даних Національної академії наук України, сучасна українська мова містить близько 256 тисяч слів. (2)На відміну від інших східнослов'янських мов, іменник в українській мові має 7 відмінків (вирізняє нас кличний відмінок). (3)Українську офіційно визнали літературною після видання "Енеїди" Івана Котляревського. (4)Найстарішою українською піснею вважають баладу "Дунаю, Дунаю, чому смутен течеш?" (5)Сучасна українська абетка складається з ____ букв, а вони утворюють 38 звуків.

1. Прикладка виступає в ролі означувального слова в реченні (1 б.)
А 2 Б 3 В 4 Г 5
2. Відокремлений додаток вжито в реченні (1 б.)
А 1 Б 2 В 3 Г 5
3. Правильне написання числівника 256 (1 речення) у варіанті (1 б.)
А двохсот п'ятдесяти шести **В** двохсот п'ятидесяти шести
Б двохста п'ятдесяти шести **Г** двісті п'ятдесят шість
4. Замість пропуску в 5 реченні має бути цифра (1 б.)
А 30 **Б 31** **В 32** **Г 33**

Завдання 5–15 мають по чотири варіанти відповіді, із яких лише одна правильна. Оберіть цю відповідь та позначте її

5. Назва цього знака походить з давньогрецької мови та означає "кривий, зігнутий, повернутий". У транскрипції його немає, але він з'явиться, якщо орфографічно записати слово (1 б.)
- А** [шчит] **Б** [мйач] **В** [йун'] **Г** [л':е]
6. З'ясуйте, у якому слові від зміни наголосу змінюється його лексичне і граматичне значення (1 б.)
- А** весняний **Б** підданий **В** первісний **Г** правописний
7. Якщо думка, то особиста, якщо рахунок, то особовий. З'ясуйте, що може бути і особистим, і особовим (1 б.)
- А** охорона **Б** займенник **В** склад **Г** справа

8. З'ясуйте, у якому варіанті наведено синоніми до слів *пролонгувати, лімітувати, стимулювати, координувати* відповідно (4 б.)

А продовжувати, обмежувати, підштовхувати, погоджувати

Б обмежувати, продовжувати, погоджувати, підштовхувати

В підштовхувати, обмежувати, продовжувати, погоджувати

Г погоджувати, підштовхувати, обмежувати, продовжувати

9. Джерелом походження фразеологізму *дати гарбуза* є народна мова, *авгієві стайні* – античного походження, *блудний син* – біблійного походження. З'ясуйте, який фразеологізм порушує логічний ряд (1 б.)

А тернистий шлях

В у цвіті літ

Б золоте теля

Г неопалима купина

10. З'ясуйте, корінь якого слова звучить однаково на позначення таких понять: *фонетичний правопис, козацька страва, прізвище українського письменника* (1 б.)

А мамалига

Б скрипниківка

В кулішівка

Г драгоманівка

11. Орфографічну помилку допущено в реченні (1 б.)

А Рік за роком чернець Києво-Печерського монастиря Нестор ніс незвичайний послух – описував минувшину.

Б У Бухаресті відбувся пісенний фестиваль "Червона рута", організований Бухарестською філією Союзу українців у Румунії.

В Першим цегляним храмом Київської Русі була Десятинна церква, споруджена князем Володимиром Великим наприкінці X століття.

Г Шумить і пінеться Черемош, як оскраженілий, як навіжений, розпорошує свої дрібні бризки, б'ючись об каміння.

12. Пунктуаційну помилку допущено в реченні (1 б.)

А "Три біди є у людини: смерть, старість і погані діти", – говорить українська народна мудрість.

Б "Ходімо у весну, – нам річка сказала, – бо крига вже скресла і плесо заграло."

В "Так буде краще, – сказала дівчина і, помовчавши, додала. – Прощайте!"

Г Нема Січі; очерети у Дніпра питають: "Де-то наші діти ділись, де вони гуляють?"

13. Кому не треба ставити між частинами складносурядного речення (розділові знаки пропущено) (1 б.)

А Козацький вітер вишмагає душу і я у ніжність ледве добреду.

Б Танула сиза мла й у первісній величі сходило сонце.

В Під вечір стихли голоси й засяяли в небесах зорі.

Г Під стріху вигнався соняшник і кручені паничі по ньому в'ються.

14. Визначте правильні варіанти послідовного заповнення пропусків у реченні

Дорогий _____. Ваші улюблені _____ фламінго, _____ цеце, _____ шимпанзе вже повернулись із виставки до своїх павільйонів. (4 б.)

А Олегу Григоровичу, рожеве, екзотична, кумедне

Б Олеже Григорійовичу, рожеве, екзотичне, кумедний

В Олегу Григорійовичу, рожевий, екзотичне, кумедне

Г Олеже Григоровичу, рожевий, екзотична, кумедний

15. Інфінітив виконує роль обставини в реченні (1 б.)

А Ми у світ прийшли успадкувати славу.

Б Любить людей мене навчила мати.

В Наближається година вирушати в дорогу.

Г Радість бачити й розуміти – то найвищий дар природи.

Завдання 16 – 20 мають по п'ять варіантів відповідей, із яких дві правильні.

Оберіть ці відповіді та позначте їх

Учасник отримує 0 балів за завдання, якщо не вказано жодного правильного варіанта відповіді або лише один варіант відповіді

16. З дефісом треба писати всі слова у варіантах (6 б.)

- А** прес/служба, казна/що, так/то
- Б** по/латині, прем'єр/міністр, Сапун/гора
- В** Свят/вечір, всесвітньо/історичний, усе/таки
- Г** пін/код, суспільно/політичний, десь/інде
- Д** військово/спортивний, екс/чемпіон, будь/кого

17. Розділові знаки правильно розставлено в реченнях (2 б.)

- А** Береги несподівано розступилися, відкриваючи широкі плеса заток, які густо позаростали лататтям, і здавалось, що на ньому можна було пройти від берега до берега не торкаючись підошвами води.
- Б** Чи справді так було, чи може хтось збрехав, а все-таки катюзі, як кажуть, по заслужі.
- В** Мудрі люди розуміють, що справжнє божевілья – гасити вогонь вогнем, повторювати вчинки, яких хочете позбутися й утверджувати власну силу, принижуючи гідність інших.
- Г** Бувало, лелека, сторожуючи, засинав на одній нозі й, падаючи, котився по стрісі.
- Д** Вибачай, прошу до хати, хоч у мене трошки темно, бо, коли я сам у хаті, не палю вогню даремно.

18. З'ясуйте, у яких реченнях є присвійний займенник (2 б.)

- А** Не ваблять їх міста кам'яні – магнітом тягне батьківська земля.
- Б** Папороть цвіте лише раз на рік, а її квітка розкривається на мить.
- В** Як тебе не любити, Києве мій!
- Г** Чиєсь дитя приходить, беруть його на руки.
- Д** Якби ж то вечірню тишу порушив хоч чий-небудь дзвінок.

19. Правильними є твердження (4 б.)

- А** фразеологізми *стати на ноги, мохом порости* багатозначні
- Б** Пересопницьке Євангеліє – перша друкована книга в Україні
- В** вислів *розтікатися мислю по дереву* взятий із "Повісті минулих літ"
- Г** у реченні *Хоч піднімай його домкратом, а хам не стане демократом* вжито омоніми
- Д** іменники *кеш'ю, сопрано* можуть належати до двох родів

20. Складними із сполучниковим і безсполучниковим зв'язком є речення (2 б.)

- А** І якщо впадеш ти на чужому полі, прийдуть з України верби і тополі, стануть над тобою, листям затріпочуть, тугою прощання душу залоскочуть.
- Б** Приїжджайте частіше додому, бо не вічні ні батько, ні мати, завтра можете їх не застати.
- В** Ми працюю любимо, що у творчість перейшла, і музику палку, що ніжно серце тисне.

- Г Пароплав, глибоко занурюючись у синьо-білі хвилі, ще густіше задимів, і Євген уже не бачив берега.
- Д **Зникає все, а рідне слово вічне, його я, як молитву, покажу.**